

ския език е, че все още има "наличие на акцент, на грешки при поставянето на ударението и интонационната оформеност на изказа. Съществува и лексическа и граматическа интерференция, макар и по-слабо изразена. Ученикът трудно разбира обясненията на учителя, поради незнаене на терминология" (Кючуков 1999, 84). Хр. Кючуков представя *минимални изисквания*, на които трябва да отговаря равнището на подготовка на учениците билингви в края на началното училище (Кючуков 1999, 87). Той посочва и *похвати* при преподаване на някои езикови понятия в българския език. Според него онагледяването на усвоявания езиков материал в обучението на учениците, невладеещи говоримия български език, има основно значение поради абстрактния характер на граматическите категории. Нагледността се осъществява постоянно и системно във всеки урок – в зависимост от езиковите възможности и речевите умения на учениците, от една страна, и от характера на изучавания материал, от друга страна (Кючуков 1999, 91).

Хр. Кючуков (Кючуков 1997) изследва процесите на интерференция и трансформация на и от майчиния език върху българския и съпоставя езиковите умения на децата на майчиния и българския език, като изследва лексикалното богатство на двата езика. И тук, както и в предходните работи, се поставя акцент на методиката на обучението по български език в условия на билингвизъм.

Специален обект на внимание, от страна на същия автор, са и типичните грешки, които учениците билингви допускат, намерили място в сборника му "Езикови задачи по български език за ученици билингви I-VIII" клас (Кючуков 1998, 3). Анализът на грешките показва, че значителна част от тях са в резултат на: а) тенденция към опростяване; б) различни типове калкиране; в) възрастова особеност. Грешките са класифицирани в групи в зависимост от нарушенията на фонетичните, морфологичните, правописните, синтактичните норми на книжовния език, както и неспазване на пунктуационните правила, непознаване семантиката на някои думи. Непосредствено след всяка група от констатирани грешки на учениците са поместени тестови задачи, които имат за цел да проверят "онези критични" моменти в усвояването на различни части в областта на българската фонетика, както и отстраняването на най-често допускани грешки в областта на граматиката (морфологията и синтаксиса).

Опити за създаване на тестове за ученици билингви са направени по-рано от Ст. Здравкова и Хр. Кючуков (вж. Здравкова и др. 1991).

В резултат на осъществените наблюдения, залегнали в представения преглед на извършени изследвания, се стига до следните изводи: